

UZASADNIENIE

Konwencja o międzynarodowym handlu dzikimi zwierzętami i roślinami gatunków zagrożonych wyginięciem, sporządzona w Waszyngtonie dnia 3 marca 1973 r., zwana dalej Konwencją Waszyngtońską lub CITES (*Convention on International Trade in Endangered Species of Wild Fauna and Flora*), reguluje zasady międzynarodowego obrotu zwierzętami i roślinami gatunków, które są zagrożone wyginięciem lub mogą takimi się stać. Przedmiotem CITES są również części takich zwierząt i roślin oraz produkty pochodne.

Stronami Konwencji jest obecnie 175 państw.

Potrzeba i cel zgłoszenia przez Rzeczpospolitą Polską zastrzeżeń do wybranych gatunków i podgatunków objętych Załącznikiem III CITES

Rzeczpospolita Polska ratyfikowała Konwencję Waszyngtońską dnia 3 listopada 1989 r. Weszła ona w życie dnia 12 marca 1990 r. (Dz. U. z 1991 r. Nr 27, poz. 112, z 2000 r. Nr 66, poz. 802 oraz z 2004 r. Nr 112, poz. 1183).

Zgodnie z art. XXIII Konwencji Waszyngtońskiej, może być ona przedmiotem jedynie zastrzeżeń szczegółowych. W przypadku gatunków objętych Załącznikiem III* – stosownie do postanowień art. XVI Konwencji Waszyngtońskiej, każda ze Stron może, w każdej chwili, w drodze pisemnego powiadomienia rządu będącego depozytariuszem, zgłosić zastrzeżenia w odniesieniu do jakiegokolwiek gatunku, jego części lub produktu pochodnego. Jednocześnie, dopóki takie zastrzeżenie nie zostanie wycofane, państwo to będzie traktowane – w zakresie handlu okazami tego gatunku, ich częściami lub produktami pochodnymi – tak jak państwo niebędące Stroną Konwencji Waszyngtońskiej.

Trzy podgatunki lisa: *Vulpes vulpes griffithi*, *Vulpes vulpes montana*, *Vulpes vulpes pusilla* oraz jeden podgatunek z łasicowatych – *Mustela erminea ferghanae* zostały zgłoszone do Załącznika III Konwencji Waszyngtońskiej przez Republikę Indii w 1989 r. Komitet do spraw handlu dziką fauną i florą, składający się z przedstawicieli organów zarządzających CITES państw członkowskich oraz przedstawicieli Komisji Europejskiej, zdecydował o zgłoszeniu zastrzeżeń w odniesieniu do wyżej wymienionych gatunków.

W 1999 r. Republika Indii wniosła o objęcie Załącznikiem III trzech gatunków z rodzaju *Mustela*: *Mustela kathiah*, *Mustela sibirica*, *Mustela altaica*. Komisja Europejska nie uzyskała jednak od organu zarządzającego CITES Republiki Indii racjonalnych przesłanek tej decyzji. Nie było wówczas i obecnie nie ma żadnych dowodów na to, aby istniało zagrożenie ochrony tychże gatunków w środowisku przyrodniczym. Na tej podstawie omawiane gatunki zostały przeniesione w 2000 r. z Dodatku C** do Dodatku D*** rozporządzenia Rady (WE) nr 338/97 z dnia 9 grudnia 1996 r. w sprawie ochrony gatunków dzikiej fauny i flory w drodze regulacji handlu nimi (Dz. Urz. WE L 61 z 03.03.1997, str. 1; Dz. Urz. Polskie wydanie specjalne roz. 15, t. 3, str. 136).

Zgodnie z artykułami XVI i XXIII Konwencji Waszyngtońskiej oraz zgodnie z art. 3 ust. 4 lit. b rozporządzenia Rady (WE) nr 338/97 z dnia 9 grudnia 1996 r. w sprawie ochrony gatunków dzikiej fauny i flory w drodze regulacji handlu nimi, państwa członkowskie Unii Europejskiej postanowiły w 1989 r. oraz 2000 r. wprowadzić zastrzeżenia do włączenia wyżej wymienionych gatunków i podgatunków do załączników CITES.

Zgłoszenie formalnego zastrzeżenia rządowi Konfederacji Szwajcarskiej – depozytariuszowi Konwencji o międzynarodowym handlu dzikimi zwierzętami i roślinami gatunków zagrożonych wyginięciem w stosunku do gatunków, o których mowa, jest obowiązkowe dla wszystkich państw członkowskich Unii Europejskiej, ze względu na związanie państw członkowskich rozporządzeniem Rady (WE) nr 338/97. Państwa Członkowskie, które nie wniosły do tej pory zastrzeżeń, w tym Rzeczpospolita Polska, są zobowiązane to uczynić, tak aby być w zgodzie ze stanowiskiem zatwierdzonym przez przedstawicieli wszystkich krajów Unii Europejskiej i Komisji Europejskiej dotyczącym tych gatunków.

Obecnie przedmiotowe 4 gatunki i 3 podgatunki są wymienione w Dodatku D rozporządzenia Rady (WE) nr 338/97. Zgodnie z art. 3 ust. 4 lit. b tego rozporządzenia, Dodatek D powinien zawierać „gatunki wymienione w dodatku III do Konwencji, w stosunku do których zgłoszono zastrzeżenie”.

Różnice między dotychczasowym i projektowanym stanem prawnym

Zgłoszenie przez Republikę Indii przedmiotowych gatunków i podgatunków zwierząt, zgodnie z artykułem XVI ustępem 1 Konwencji Waszyngtońskiej spowodowało ich

objęcie Załącznikiem III. W 1989 r. i w 2000 r. państwa członkowskie Unii Europejskiej zgłosiły zastrzeżenia do wskazanych gatunków i podgatunków zwierząt.

Z uwagi na włączenie do krajowego porządku prawnego rozporządzenia Rady (WE) nr 338/97, wystąpiła rozbieżność pomiędzy objęciem wskazanych gatunków i podgatunków zwierząt Dodatkiem C i D rozporządzenia, w odniesieniu do Rzeczypospolitej Polskiej i państw, które zgłosiły zastrzeżenia. Dla państw członkowskich, które zgłosiły zastrzeżenia, zwierzęta te objęte są Dodatkiem D, zawierającym gatunki wymienione w Załączniku III Konwencji Waszyngtońskiej, w stosunku do których zgłoszono zastrzeżenia, natomiast dla Rzeczypospolitej Polskiej znajdują się w Dodatku C, który zawiera gatunki wymienione w Załączniku III Konwencji Waszyngtońskiej, inne niż wymienione w Dodatku A i B, w stosunku do których państwa członkowskie nie zgłosiły zastrzeżeń.

Zgłoszenie przedmiotowych zastrzeżeń przez Rzeczpospolitą Polską ma na celu ujednoczenie stanowiska ze stanowiskiem krajów Unii Europejskiej i Komisji Europejskiej, które zgodnie z artykułem XVI ustęp 2 Konwencji zgłosiły zastrzeżenia do przedmiotowych gatunków i podgatunków zwierząt. Zgłoszenie zastrzeżeń nie powoduje zmniejszenia zakresu ochrony tych gatunków i podgatunków zwierząt, gdyż wobec gatunków z Dodatku C i D rozporządzenia Rady (WE) nr 338/97 wymagane jest uprzednie przedstawienie powiadomienia importowego w granicznym urzędzie celnym miejsca wprowadzenia.

Skutki zgłoszenia zastrzeżeń

Skutkiem politycznym zgłoszenia przez Rzeczpospolitą Polską zastrzeżeń w odniesieniu do omawianych gatunków i podgatunków wyszczególnionych w Załączniku III Konwencji Waszyngtońskiej będzie ujednoczenie stanowiska Rzeczypospolitej Polskiej ze stanowiskiem zatwierdzonym przez przedstawicieli krajów Unii Europejskiej i Komisji Europejskiej. Rzeczpospolita Polska, podobnie jak inne Państwa Członkowskie, zgodnie z artykułem XVI Konwencji, będzie traktowana – w zakresie handlu okazami przedmiotowych gatunków i ich częściami lub produktami pochodnymi – tak, jak państwo niebędące Stroną Konwencji Waszyngtońskiej, dopóki takie zastrzeżenia nie zostaną wycofane.

Zgłoszenie zastrzeżeń nie spowoduje skutków o charakterze finansowym, gospodarczym i społecznym, gdyż – zgodnie z obowiązującymi przepisami Unii

Europejskiej – wprowadzenie na terytorium Unii Europejskiej gatunków z Dodatku D wymaga, podobnie jak w przypadku gatunków z Dodatku C, uprzedniego przedstawienia powiadomienia importowego w granicznym urzędzie celnym miejsca wprowadzenia.

Ponadto zgłoszenie przedmiotowych zastrzeżeń nie będzie wywierało skutków prawnych w postaci konieczności wprowadzenia zmian w polskim ustawodawstwie, w szczególności nie będzie powodowało konieczności nowelizacji ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2009 r. Nr 151, poz. 1220, z późn. zm.).

Tryb zgłoszenia zastrzeżeń do gatunków i podgatunków objętych Załącznikiem III Konwencji

W przypadku gatunków objętych Załącznikiem III* Rzeczpospolita Polska, będąc Stroną Konwencji, może zgodnie z artykułem XVI ustęp 2 Konwencji Waszyngtońskiej w każdej chwili, w drodze pisemnego powiadomienia rządu będącego depozytariuszem, zgłosić zastrzeżenia w odniesieniu do jakiegokolwiek gatunku, jego części lub produktu pochodnego.

Zgłoszenie przez Rzeczpospolitą Polską zastrzeżeń w odniesieniu do omawianych gatunków wymienionych w Załączniku III Konwencji Waszyngtońskiej jest zmianą ratyfikowanej umowy międzynarodowej, która nie polega na zawarciu nowej umowy międzynarodowej, dlatego w przedmiotowej sprawie zastosowano tryb określony w art. 23 pkt 2 ustawy z dnia 14 kwietnia 2000 r. o umowach międzynarodowych (Dz. U. Nr 39, poz. 443, z późn. zm.). Zgodnie z art. 25 ust. 1 pkt 1 tej ustawy decyzję w sprawie zmiany zakresu obowiązywania Konwencji Waszyngtońskiej podejmuje Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej, na wniosek Rady Ministrów.

W związku z tym, że Konwencja Waszyngtońska została ratyfikowana przez Rzeczpospolitą Polską dnia 3 listopada 1989 r., a zatem przed wejściem w życie Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. Nr 78, poz. 483, z późn. zm.) oraz, że wypełnia przesłankę z art. 89 ust. 1 pkt 5 Konstytucji, tj. dotyczy spraw uregulowanych w ustawie, należy ją traktować – zgodnie z art. 241 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej – jako umowę ratyfikowaną za uprzednią zgodą wyrażoną w ustawie.

Wobec powyższego, decyzję w sprawie zmiany zakresu obowiązywania Konwencji Waszyngtońskiej podejmie Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej, za uprzednią zgodą wyrażoną w ustawie.

*Załącznik III CITES – obejmuje wszystkie gatunki, co do których jedna ze Stron uzna swoją właściwość do objęcia ich reglamentacją mającą na celu zapobieżenie lub ograniczenie eksploatacji tych gatunków i wymagającą współpracy innych Stron w zakresie kontroli handlu.

**Załącznik C rozporządzenia Rady (WE) nr 338/97 z dnia 9 grudnia 1996 r. w sprawie ochrony gatunków dzikiej fauny i flory w drodze regulacji handlu nimi – obejmuje gatunki wymienione w Załączniku III Konwencji Waszyngtońskiej, inne niż wymienione w Załączniku A lub B, w stosunku do których państwa członkowskie nie zgłosiły zastrzeżeń oraz gatunki wymienione w Załączniku II Konwencji Waszyngtońskiej, w stosunku do których zgłoszono zastrzeżenie.

*** Załącznik D rozporządzenia Rady (WE) nr 338/97 z dnia 9 grudnia 1996 r. w sprawie ochrony gatunków dzikiej fauny i flory w drodze regulacji handlu nimi – obejmuje gatunki niewymienione w Załącznikach A do C, które są przywożone do Wspólnoty w ilościach uzasadniających monitorowanie oraz gatunki wymienione w Załączniku III Konwencji Waszyngtońskiej, w stosunku do których zgłoszono zastrzeżenie.